

Date: Tuesday, Muharram 5, 1447 3:08 PM
Views: 471
Category: Aqīdah > Zokhudza Âqīdah > Tawassul

Kuwapempha omwe ali kumanda chifukwa iwowo ali moyo

Kutamandidwa konse ndi kwa Allāh!

Anthu amenewa adanamiza mitundu ya asilamu osazindikira kuti palibe vuto kupempha thandizo kudzera mwa anthu olungama amene adamwalira ali okondedwa kwambiri ndi Allāh. Iwo amapereka hadīth kuchokera kwa Anas Ibn Mālik, Abū Ayyūb Al-Answārī komanso Jābir Ibn ‘Abdullāh omwe akufotokoza kuti Mtumiki wa Allāh (ﷻ) adati:[1]

هَبْ أَوْشُبْتَسَا، أَرِيْخَ نَاكَ نِإْفِ، تَاوُمْلَانِمُ مُكْرِيْأَشَعَوُ مُكْبِرَاقَا يَلَعُ ضَرُعْتُ مُكَلَامَعَا نِإْ
 اَنَتِيْ دَهَامَكُ مَهِيْ دَهَاتِيْ حُمُهْتُمُتْ أَلْ مَهْلَلَا: أُولَاقْ، كَلْ ذَرِيْغَ نَاكَ نِإْ

Ndithudi ntchito zanu zimaonetsedwa kwa abale anu komanso kwa omwe mumakhala nawo mu gulu la omwalira. Zikapezeka kuti ntchitozo ndi zabwino, iwo amasangalala nazo. Koma zikapezeka kuti sizili choncho (ndi zoipa), iwo amayankhula kuti: “Oh Allāh! Musawamwaliritse mpaka ataongoka ngati momwe mudationgolera ife.”

Hadīth imeneyi ndi yofooka chifukwa cha kupezeka kwa Maslamah Ibn ‘Ulayy Al-Khushanī Ash-Shāmī yemwe anthu odziwa ma ahādīth adamupanga kuti ndi wofooka ndipo ma ahādīth ake sakuyenera kugwiritsidwa ntchito.

Yahyā Ibn Ma'īn adati:[2]

عِيَّ شَبَّ سَيِّلِي نَشْخُلُ إِلَيْ لُعْ نَبْ ةَمَلْ سَم

Maslamah Ibn ‘Ulayy Al-Khushanī alibe ntchito (siwofunikira ku nkhani ya ma ahādīth).

Pa chifukwa ichi, hadīth yoti ntchito zathu zimaonetsedwa kwa omwalira ndi

Pamene anaphedwa ‘Abdullāh Ibn ‘Amr Ibn Harām (bambo ake a iyeyu Jābir), Mtumiki wa Allāh (ﷻ) adakumana nane ndipo adati: “O iwe Jābir! Ndichifukwa chiyani ndikukuona ngati wasweka mtima?” Ine ndidati: ‘O iwe Mtumiki wa Allāh (ﷻ)! Bambo anga aphedwa ku nkondo ya Uhud ndipo asiya ana amasiye komanso ngongole.’ Iye adati: “Kodi ukufuna ndikuuze nkhani yosangalatsa yomwe bambo akowo akakumanirana nayo ndi Allāh?” Ine ndidati: ‘Inde, O iwe Mtumiki wa Allāh (ﷻ)!’ Iye adati: “Allāh sadayankhulanepo ndi aliyense kupatula kudzera mu chotchinga, koma wayankhula ndi bambo ako maso ndi maso ndipo amawayankhula kuti: ‘O iwe kapolo Wanga! Takhumba china chake kwa Ine ndipo ndikupatsa.’ Iwo adati: ‘O Mbuye wanga! Ndibwenzeretseninsu ndi moyo kuti ndikaphedwe kachiwiri.’ Allāh adayankha kuti: ‘Ndinakhazikitsa kale kuti iwowo sadzabwereranso (ku umoyo pambuyo pa imfa – Sūrah 21:91)’ Iwo adati: ‘O Mbuye wanga! Kawafotokozereni izi kwa amene ndawasiya m’mbuyomu.’ Choncho Allāh adavumbulutsa āyah iyi: “Ndipo musayese kuti amene aphedwa mnjira ya Allāh amwalira. Sichoncho! Iwowo ali moyo ndi Mbuye wawo ndipo

Mtumiki wa Allāh (ﷻ) adayang’ana Ahlul Qalīb (ma Mushrikūn amene adaphedwa pa nkhondo ya Badr ndipo adaponyedwa mu chitsime cha Al-Qalīb) ndipo adati: “Kodi

mwazipeza zomwe adakulonjezani Mbuye wanu kuti ndi zoona?” Choncho anthu adayankhula kwa iye: “Kodi ukuyankhula kwa anthu akufa?” Iye adati: “Inuyo simungamve bwino kuposa iwowo, koma iwowo sangayankhe.”

Pa chifukwa ichi, sizoyenera kuwatenga anthu omwalira kukhala mikhalapakati yathu kwa Allāh. Ndipo sitikuyenera kuwalemekeza manda awo mu njira yopyola malire monga kumangapo mzikiti kapena nyumba. Ndipo sitikuyenera kumapita ku manda kwawo ndi cholinga chofunako madalitso. Izizi Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adaletsa.

Jundub Ibn ‘Abdullāh akufotokoza kuti Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adati:[9]

أَلْفَ الْإِدْجَاسِ مِمَّ هِيَ حِلَاصٌ وَمُؤَيَّاتٌ بَنَ رُؤُوبٌ قَنَ وَذُخَّتِي أُونَاكَ مُكَلِّبٌ قَنَاكَ نَمَّ نِوَالِ
كَلَذَنَ عُمُكَا هَنَّا يِّنْ إِدْجَاسِ مَرُوبٌ قَلْ أُوذُخَّت

Zindikirani, ndithudi amene anabwera m’mbuyo mwanu ankatenga manda a atumiki awo komanso anthu olungama mwa iwowo kukhala mizikiti; choncho musawatenge manda kukhala mizikiti. Ndakuletsani zimenezo.

‘Ā’ishah akufotokoza kuti:[10]

أَتَرَكَ دَفُّ رِي وَاصَاتِ أَهِي فِة شَبَّحَ لِبَابِ أَهْنِي أَرَّة سَيَنَكِ أَتَرَكَ دَمَلَسَّ مُؤَاوَةَ بِيَحَّ مُنَّا
تَامَفُ حُلَّاصِلُ لُجَّرْلُ أَهِي فَنَاكَ إِذْ لِكَيْلُ وَنَا نِي لَأَقَفَ ، مَلَسُو هِي لَعِ هَلَلِ ي لَصَّي بَّنَلَلِ
مُؤَيَّ هَلَلِ دَنَعِ قَلْ خَلُّ رَارِشَ لِكَيْلُ وَفَ ، رُوصَلْ كَلَّتْ هِي فِ أُرُوصَو ، إِدْجَاسِ مَرُوبٌ قَلْ عِ أَوَنَبِ
ة مَائِي قَلْ

Umm Habībah pamodzi ndi Umm Salamah adatchula za tchalitchi chomwe adachiona ku Habash (Abyssinia – Ethiopia) chomwe chidali ndi zithunzi mkati mwake. Choncho adakafotokoza izi kwa Mtumiki wa Allāh (ﷺ) yemwe adati: “Ndithudi amenewo, amati akamwalira mwa iwowo munthu wolungama, amamanga pa manda pake mzikiti ndipo amajambula zithunzi zimenezi mkatimo (mwa mzikitiwo). Amenewotu adzakhala oipitsitsa kwa Allāh pa Tsiku la Chiweruzo.”

Ibn ‘Abdul-Barr adatambasula motere zokhudza hadīth imeneyi:[11]

مَمَّ أَلْإَعِي نَصَّ عُسْ نَمَّ وَتَّ مُرَّئِ اسَ وَهَبَ أَحْصَا رَّذُخِي مَلَسُو هِي لَعِ هَلَلِ ي لَصَّ هَلَلُ لُؤْسَرَرْنَاكَ وَ
ة يَنَثَوُلِ تَغَنَصَ أَمَكِ إِدْجَاسِ مَمَّ وَهَبَ لَبَقِ أَهْوَذُخَّتِ أُوؤَيَّاتٌ بَنَ رُؤُوبٌ قَلْ لِي أَوَّلَصَ نِي دَلَّاهُ لَبَقِ
ي بَّنَلَلِ نَاكَ فِ رُبَّ كَلَّالِ كُرَّشَلِ لَكَلْ دَوَاهَ وَمُطْعُي وَهِي لِي وَذُخَّتِي أُونَاكَ ي تَلَلِ نَاثُ وَأَلِبَابِ
هَاضَرِي أَلْ أَمَّ هَنَّا وَهَبَ ضَعَوَ هَلَلِ طُخَّ سَنَمَّ لَكَلْ ذِي فِ أَمَبْ مُهْرَبُخِّي مَلَسُو هِي لَعِ هَلَلِ ي لَصِ
مَهَقُ رُطَلْ لَثَثَمَ أَمَّ هِي لَعِ ة يَشَخِ

Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adachenjeza ma Swahābah ake komanso Ummah wonse za

ntchito yoipa ya mibadwo yomwe inabwera m'mbuyomu yomwe imapemphera pa manda a atumiki awo ndi kuwapanga mandawo kukhala Qiblah komanso mizikiti; ngati momwe adachitiranso ma Mushrikūn pa mafano awo amene adali kuwagwadira ndi kuwalemekeza. Imeneyo idali Shirk yaikulu. Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adawauza kuti izi zimamunyasa Allāh, Iye amakwiya nazo, ndipo sasangalala nazo; amayankhula izi poopa kuti iwo (ma Swahābah pamodzi ndi asilamu onse) atha kuwatsatira anthu amenewa mnjira zawozi.

Mtumiki wa Allāh (ﷺ), kudzera mwa 'Abdullāh Ibn Mas'ūd, adati:[12]

دَجَّاسَمَ رُوْبُ قُلِّ اُذِخَّتِيْ نَمَسَّ اَنْ لِّلْ اَرَارِشْ نَمَّ نِ اِ

Ndithudi, oipitsitsa mu gulu la anthu ndi awo amene atenga manda kukhala mizikiti.

Anas Ibn Mālik akufotokoza kuti:[13]

رُوْبُ قُلِّ اِ نِّيْ بَ يَّ لَصُّيْ نَ اَيَّ مَلَّ سَوَّ هُوَ لَعَّ لِّلْ اَيَّ لَصُّيْ بَّ نِّلْ اِنَّ اِ

Ndithudi Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adaletsa kupempherera ku manda.

Popereka malangizo kwa Ibn 'Abbās, Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adati:[14]

اِذِ اَوَّ هُوَ لِّلْ اَلْاَسَافَ تَلَّ اَسَ اِذِ اَوَّ كَهَاجُتْ هُجَّتْ هُوَ لِّلْ اَطْفَحَ اِ كُطْفَحَ يَّ هُوَ لِّلْ اَطْفَحَ اِمَّ اَلْغَ اَيَّ
هُوَ لِّلْ اَبَّ نَغَتْ سَافَ تَنْغَتْ سَ اِ

Eh iwe mnyamata! Musunge Allāh (udzimukumbukira nthawi zonse) ndipo Iye adzakusunganso. Musunge Allāh, udzamupeza ali patsogolo pako (akukuchitira zambiri). Ndipo pamene wafuna kupempha, mupemphe Allāh. Ndipo ukafuna thandizo, funa kudzera mwa Allāh.

Kwa msilamu wokhulupiradi mwa Allāh komanso mwa Mtumiki Wake (ﷺ); izizi zidzamukwanira ndipo sadzapempha mizimu komanso kupita kwa omwe ali m'manda ndi kumakapempha thandizo lililonse.

Allāh ndiye Mwini kuzindikira.

[1] Musnad Ahmad, #12683; Musnad Ash-Shāmiyyīn, #1544; Al-Mu'jamal Awsatw, Vol. 1, tsamba 53, hadīth #148 (Shaykh Al-Albānī adaitcha hadīth imeneyi kuti ndi yofooka mu Silsilat Al-Ahādīth Adh-Dhwa'īfah, #863)

[2] Adh-Dhwu'afā'ul Kabīr, Vol. 4, tsamba 211, hadīth #1798

[3] Al-Adab Al-Mufrad, #36 (hadīth ya hasan)

[4] Sunan Ibn Mājah, #190 (hadīth ya hasan swahīh)

[5] Swahīh Muslim, #1887; Sunan at-Tirmidhī, #3011, #3283

[6] Kashfu shubhāt As-Sūfiyyah, tsamba 64

[7] Kashfu shubhāt As-Sūfiyyah, tsamba 64

[8] Swahīh Al-Bukhārī, 1370

[9] Swahīh Muslim, #532

[10] Swahīh Al-Bukhārī, #427; Muslim, #528

[11] At-Tamhīd, Vol. 5, tsamba 45

[12] Musnad Ahmad, #4132

[13] Swahīh Ibn Hibbān, #1698

[14] Musnad Ahmad, #2669; Sunan At-Tirmidhī, #2516